

Wstęp

Zapraszam do lektury kolejnego numeru kwartalnika. Przedstawiamy do rozważenia artykuły z kilku obszarów: polityki przestrzennej, zarządzania w administracji publicznej, integracji europejskiej i migracji. Dotyczą one różnych okresów.

Bartosz Staszewski analizuje zarządzanie budżetowe w sektorze rządowym, w tym przede wszystkim wpływ obecnych reguł budżetowania na innowacyjność w sektorze publicznym. Przedstawia dane, które dają podstawy do istotnych wniosków o funkcjonowaniu sektora administracji rządowej w Polsce.

Autor rozumie innowacyjność jako skłonności do podejmowania działań innowacyjnych, czyli zdolności do konstruktywnego krytycyzmu, uczenia się, przeprojektowywania, adaptacji, upowszechniania itd. Zakłada, że innowacyjność może występować na różnych poziomach: na poziomie pracowników, zespołów lub komórek organizacyjnych, jednostek sektora, podsektorów czy wreszcie całego sektora.

Omawia stosowane rozwiązania, które uznaje za pozytywne dla innowacyjności, m.in. różnego typu ograniczenia wydatkowe, presję budżetową, przeglądy wydatków. Wskazuje również na reguły/zasady budżetowania, które mają negatywny wpływ na innowacyjność, to m.in. roczny horyzont planowania budżetowego. Do innowacyjności nie zachęca także sposób kontroli wykonania budżetu. Otóż bierze ona pod uwagę tylko formalną zgodności wykonania budżetu z wcześniejszym planem. Stwierdza, że wyniki czy rezultaty wydatków (tzw. układ zadaniowy) wykorzystywane są tylko w celach prezentacyjnych. W konsekwencji nie są właściwie powiązane budżetowanie oraz zarządzanie w polityce publicznej (osiąganie konkretnych rezultatów).

Wskazuje m.in. na bariery ograniczające innowacyjność, w tym znajdujące się po stronie przełożonych wyższego szczebla. Według danych Głównego Urzędu Statystycznego tylko 26,9% badanych potwierdziło, że przełożeni wyższego szczebla mają zdecydowaną skłonność do podjęcia ryzyka poparcia innowacji.

Autor proponuje również rozwiązania służące odblokowaniu potencjału innowacyjnego w administracji rządowej. Innowacyjność ma wzmocnić jej adaptacyjność i responsywność, co ma znaczenie wobec rosnącej niepewności i złożoności otoczenia. Postuluje m.in. koncentrację procesów decyzyjnych, budżetowanie, którego podstawą są wyniki osiągane przez jednostki administracji, aby umożliwić „transmisję celów z poziomu strategicznego na operacyjny”. Wskazuje na konieczność uwzględniania danych o wynikach (w tym na niefinansowej informacji zwrotnej) i skoncentrowanie ciężaru kontroli budżetowej na wynikach/osiągnięciach (rozliczalność).

Mamy również dwa teksty silnie powiązane ze względnie bieżącą problematyką. Dotyczą bowiem migrantów i polityki migracyjnej. Joanna Zuzanna Popławska i Justyna Gać analizują rolę organizacji pozarządowych w procesie integracji migrantów w Polsce. Koncentrują się na przykładzie działań organizacji pozarządowej z Łomży. Uznają, że podejmowała ona działania typowe dla tego typu podmiotów działających w kraju. Autorki stwierdzają, że w Polsce nie mamy ogólnonarodowej strategii integracji migrantów. Co więcej, występuje rozproszenie działań wobec nich między zróżnicowane instytucje oraz rozwiązania prawne. Wobec tego rośnie rola organizacji społecznych: związków religijnych, sieci migranckich oraz organizacji pozarządowych. Z założenia miały one wspierać władze w działaniach, ale w praktyce okazuje się, że ich rola staje się kluczowa dla działań wobec imigrantów.

Natomiast Mikołaj Bartoszkiewicz analizuje problemy migracyjne ukraińskich pracowników w Polsce podczas pandemii COVID-19, która zmusiła wielu z nich do wyjazdu z Polski. Autor koncentruje się na analizie reakcji służb i instytucji publicznych. Stwierdza, że nie radziły sobie z wydaniem imigrantom nowych kart pobytu, zezwoleń na pracę. Wskazuje na słabe przygotowanie służb granicznych do tak dużej skali migracji. Dochodziło do komplikacji przy przekraczaniu granicy. Dodatkowe zjawisko, które autor wziął pod uwagę, to wzrost liczby incydentów ksenofobicznych, antysemickich i rasistowskich podczas pandemii, głównie w mediach społecznościowych.

Mykola Svirniuk analizuje również zagadnienie względnie aktualne, bo związane z brexitem. Jak można obserwować, Wielkiej Brytanii trudno się dostosować do nowej sytuacji, która powstała w wyniku wyjścia z Unii Europejskiej. Autor identyfikuje te problemy i konsekwencje we wzajemnych relacjach między obu podmiotami. Przedstawia również czynniki, które motywowały Brytyjczyków do opuszczenia Wspólnoty Europejskiej. Zastanawia się nad modelem przyszłej współpracy.

Z kolei Maciej J. Nowak, Roman M. Lozynskyy i Viktoriya Pantyley analizują lokalną politykę przestrzenną, porównawczo na Ukrainie i w Polsce, m.in. w zakresie narzędzi stosowanych w tej polityce. Autorzy biorą pod uwagę rozwiązania prawne, a także problemy związane z ich stosowaniem. Wskazują na podobieństwa i różnice.

Andrzej Zybala

